

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-2-453 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-22/585-175
Karar Tarihi : 25.04.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Nur Seda KÖKTÜRK

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

: - Muhammet Sittik KOÇHAN
Sahrayıcedit Mah. Bayar Cad. Emintaş Sit. D Blok A Giriş
No:5/25 Kadıköy/İstanbul

**D. HAKKINDA İNCELEME
YAPILAN**

: - Apple Teknoloji Çözümleri Ltd. Şti.
Büyükdere Cad. No:127 Astoria Alışveriş Merkezi A Kule
K:8-9-10 Esentepe Şişli/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Apple Teknoloji Çözümleri Ltd. Şti.'nin sattığı cep telefonlarına özellikleri engelleyici program koyduğu iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; satın alınan Apple iPhone 4 marka cep telefonunda 3G ve Bluetooth özellikleri olmasına rağmen, diğer marka mobil cihazlarla bu uygulamanın yapılamadığı; Apple cihazlarda engelleyici bir program kullanıldığı ve böylece bahse konu özelliklerin yalnızca iPhone'dan iPhone'a uygulanabildiği iddia edilmiştir. Başvuru sahibinden bilgi talep edilmesi üzerine gönderilen ve Kurum kayıtlarına 03.04.2012 tarih ve 2971 sayı ile giren yazıda ise; iPhone ile görüntülü görüşmenin yalnızca başka bir iPhone cihazla yapılabildiği, iPhone cihazı ile başka marka cep telefonlarına Bluetooth aracılığıyla bağlanamadığı belirtilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 14.11.2011 tarih ve 7746 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 23.12.2011 tarih ve 2011-2-453/İİ-11-390.NSK sayılı İlk İnceleme Raporu 12.01.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 12-01/19-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 18.04.2012 tarih ve 2011-2-453/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Apple Teknoloji Çözümleri Ltd. Şti. (Apple)'nin hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiasına ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1.İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- (5) Son yıllarda cep telefonu pazarında yaşanan önemli gelişmelerden biri, akıllı telefonların (smartphone) üreilmeye başlanmasıdır. Net bir ayırım yapılmamakla birlikte, akıllı telefonlar, normal cep telefonlarına kıyasla daha ileri düzeyde işletim sistemine sahip olan

ve çok sayıda uygulamayı çalıştırabilen portatif iletişim cihazları olarak tanımlanmaktadır. Mobil cihaz satışları içerisinde akıllı telefon satışları ve bu satışlardan elde edilen gelirin 2,5 yıl gibi bir sürede oldukça büyük bir artış gerçekleştirmesi ise pazarın değişen yapısını açıkça ortaya koymaktadır.

- (6) Mevcut dosya kapsamında, ilgili ürün pazarının tanımlanması açısından öncelikle, akıllı telefonların, sesli görüşme ve mesajlaşma gibi temel fonksiyonlara sahip cep telefonları ve/veya tablet bilgisayar gibi telefon özelliği taşıyan cihazlar ile aynı pazarda yer alıp, almadığı konusu incelenmiştir. Bu çerçevede, 02.07.2008 tarihli Nokia/Navteq'e ilişkin Avrupa Komisyonu kararına bakıldığında; teknolojik olarak en ileri mobil cihazların akıllı telefonlar olduğu, gelişmiş işletim sistemlerinin birçok uygulamayı aynı anda çalıştırma ve bilgisayar benzeri fonksiyonlara sahip olma gibi özellikler taşıdığı belirtilmiş, ancak akıllı telefonların sahip olduğu internet bağlantısı gibi bazı özelliklerin birçok mobil cihazda da bulunduğu ve dosya konusu olan navigasyon çözümlerinin akıllı telefonların yanında orta ve ileri seviye mobil cihazlarda da yer aldığı vurgulanmıştır. Bu nedenle, mobil telefonlar ve akıllı telefonlar arasında net bir ayırım yapılamayacağı, dolayısıyla ilgili ürün pazarının, akıllı telefonlar ve diğer mobil cihazlar şeklinde bölünmeyip, tüm mobil cihazları kapsayacak şekilde tanımlandığı anlaşılmıştır.
- (7) Cep telefonlarına ilişkin olan 22.02.2007 tarih ve 07-16/149-49 sayılı Rekabet Kurulu kararında ise, ilgili ürün pazarı "cep telefonu ve aksesuarları pazarı" olarak tanımlanmış, ancak, ilgili karar bakımından böyle bir ihtiyaç bulunmamakla birlikte, dosya bazında daha ayrıntılı bir araştırma ile pazarın alt pazarlara ayrılma ihtimalinin olduğu da belirtilmiştir.
- (8) Akıllı telefonların diğer cep telefonlarına göre daha ileri/gelişmiş özelliklere sahip olduğu, dolayısıyla akıllı telefonlara olan talebin yapısının diğer cihazlara olan talepten farklı olduğu, son yıllarda cep telefonu pazarının yapısının değiştiği ve akıllı telefonlara olan talebin hızla arttığı hususları dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı en dar haliyle "*akıllı telefon pazarı*" olarak belirlenmiş, ancak dosya kapsamında sonucu etkilememesi sebebiyle ayrıntılı bir analize gidilmemiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (9) İlgili ürün pazarında, ülkenin herhangi bir bölgesindeki rekabet koşullarının diğer bölgelerden farklılık göstermemesi, nedeniyle dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar "*Türkiye*" olarak belirlenmiştir.

I.2. İnceleme Kapsamında Elde Edilen Bilgiler

- (10) Önaraştırma kapsamında, Apple tarafından gönderilen 17.04.2012 tarih, 3381 sayı ile intikal eden yazıda; iPhone cihazındaki 3G ve Bluetooth teknolojilerinin başka marka telefonlarla kullanılmadığı iddiasının gerçeği yansıtmadığı; iPhone cihazında diğer mobil telefonlarda kullanılan 3G ve Bluetooth teknoloji standartlarının aynılarının uygulandığı, müvekkil şirketin söz konusu standartlar üzerinde bir kontrol veya tasarrufunun bulunmadığı; iPhone'dan Skype gibi üçüncü kişi uygulamaları kullanılarak yapılan görüntülü görüşmelerin, Apple tarafından üretilmeyen cihazlar tarafından da cevaplanabildiği; Apple'ın pazara arz edilen ürünlere ilişkin pazar paylarını bağımsız olarak takip etmediği, International Data Corporation tarafından sağlanan Türkiye 2011 yılı bilgilerine bakıldığında, Apple'ın tüm mobil el cihazları pazarında, adet bazında (.....); akıllı telefonlar pazarında ise (.....) paya sahip olduğu ifade edilmektedir.

I.3. Değerlendirme

- (11) Dosya konusu başvuru temelinde, Apple iPhone 4 marka cep telefonunda 3G ve Bluetooth özellikleri olmasına rağmen, başka cihazlarla bu uygulamanın yapılamadığı iddiasına dayanmaktadır. Bu nedenle, Apple'ın tek taraflı bir eyleminin şikâyet konusu edildiği başvuru, 4054 sayılı Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6.

maddesi çerçevesinde değerlendirilmiştir. Apple'ın iddia konusu eylemleri sonucunda hâkim durumunu kötüye kullandığı sonucuna varılabilmesi için öncelikle varsayılan ilgili ürün pazarında hâkim durumda olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Hâkim durum analizinde, teşebbüsün pazardaki gücü, rakip teşebbüslerin pazara giriş veya genişlemeleri önündeki engellerin varlığı, alıcıların pazar gücü ve pazardaki rekabetin durumu gibi kriterlerin değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

- (12) Bir teşebbüsün pazardaki gücünü belirlemek için dikkate alınan ilk ve en önemli kriter pazar payı olarak görülmektedir. Dosya mevcudu bilgilere göre, Apple'ın Türkiye akıllı telefon pazarında 2011 yılı adet bazında pazar payı (.....) olup, ciro bazında pazar payını gösteren bilgiler teşebbüs tarafından sunulmamıştır. Ancak, her ne kadar iPhone cihazı bedeli yüksek bir ürün olsa da, söz konusu pazar payı ile anılan teşebbüsün hâkim durumda olmadığı, dolayısıyla başvurunun 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.
- (13) Pazar payına ilişkin bu değerlendirmenin yanında, cep telefonu sektörünün özellikle son yıllarda oldukça dinamik bir yapı sergilediği, pazar oyuncularının kısa dönem içerisinde yüksek pazar payı artışları veya düşüşleri yaşayabildikleri görülmektedir. Ayrıca, yapılan incelemede, diğer 3G uyumlu mobil cihazlar ile mümkün olabilen, internet bağlantısı olmadan GSM operatörünün tarifesi üzerinden görüntülü görüşme yapabilmenin, iPhone cihazından diğer marka telefonlara yapılan aramalarda söz konusu olmadığı anlaşılmıştır. Ancak, iPhone sahibi bir kullanıcı, Skype gibi farklı uygulamalarla Apple tarafından üretilmeyen cihazlar ile internet üzerinden görüntülü görüşme yapabilmektedir. iPhone'dan iPhone'a ise, Facetime uygulaması ile yine internet üzerinden görüntülü görüşme yapılması mümkündür. Bluetooth teknolojisine ilişkin olarak ise Apple cihazlarında bu teknolojinin telefonlar arası görüntü transferi için değil, Bluetooth özelliğine sahip kulaklık gibi cihazların iPhone'a bağlanması için kullanıldığı anlaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (14) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.